

Regiondirektörens rapport

8 Mars 2022

Innehållsförteckning

Inledning	3
Ekonomirapport	4
Produktion och tillgänglighet	4
Personalrapport	5
Aktuella händelser	5
Region Norrbotten i lokala medier	5
Vaccinationer covid-19.....	6
Information från verksamheten	6
Uppföljning av patientsäkerhet i primärvården	6
Nationellt kvalitetsregister för mammografiscreening	7
Regiongemensamt	8
Smittskydd Norrbotten.....	8
Kompletteringsutbildning för utlandsutbildade sjuksköterskor utanför EU/EES.....	8
Beredskap	9
Regeringsuppdrag för ökad tillgänglighet till vård.....	9
Regionens elförsörjning.....	9
Patientsäkerhet och vårdhygien	10
Beslut från inspektioner riktade mot akutmottagningen vid Sunderby sjukhus	10
Nationell tillsyn av vårdplatser och tillgång till vårdpersonal	11
Regionala utvecklingsnämnden	11
Näringsliv och samhällsplanering.....	11
Kulturverksamheterna.....	13
Analysrapporter	14
Analys av folkhälsan före, under och efter coronapandemin.....	14
Bilagor	16
1. Ekonomirapport per januari 2022	16
2. Produktion- och tillgänglighet per januari 2022	16
3. Personalrapport per januari 2022	16
4. Folkhälsan i Norrbotten före, under och efter coronapandemin	16

Inledning

Precis när vi börjat se ljuset efter två års pandemi överskuggas nu tillvaro av ett krig i vår närhet. Konsekvenserna av Rysslands invasion av Ukraina är än så länge oöverblickbara. Regionen följer utvecklingen i samverkan med andra myndigheter och aktörer regionalt och nationellt. Som region har vi en viktig roll att fylla i totalförsvaret. Så sent som på föregående styrelsemöte beslutades om regionens plan för höjd beredskap, vilken är en bilaga till regionens beredskapsplan och som beskriver hur regionen ska agera i en situation då regeringen beslutar om höjd beredskap. Låt oss hoppas att vi aldrig behöver pröva detta annat än i övningssyfte. Många känner oro i denna situation. Genom att upprätthålla normal verksamhet så ger vi vårt bidrag till att samhället tar sig igenom även denna kris.

Anna-Stina Nordmark Nilsson

Regiondirektör

Ekonomirapport

Resultatet per januari är -142 mnkr vilket är -265 mnkr sämre än januari föregående år. Verksamhetens resultat är 103 mnkr, vilket är 9 mnkr bättre än föregående år och 74 mnkr bättre än budget.

Totala ökningen av nettokostnaderna är 23 mnkr (3,4 procent) högre än samma period förra året.

Divisionerna redovisar ett resultat på 21 mnkr vilket är en positiv avvikelse på 24 mnkr jämfört med budget.

Hälsocentralerna som drivs i egen regi redovisar en negativ budgetavvikelse på 0,6 mnkr. Det är en försämring på 2,7 mnkr jämfört med januari föregående år varav statlig ersättning för PCR-testning påverkar resultatet positivt med ca 6 mnkr.

För mer information se bilaga 1 Ekonomirapport per januari 2022.

Produktion och tillgänglighet

Telefontillgängligheten till hälsocentralerna uppgick till 85 procent i genomsnitt för januari vilket är något högre än motsvarande period föregående år (84,1 procent 2021). Andel vårdkontakter som skett inom 3 dagar i primärvård (3:an i vårdgarantin) är 93 procent i genomsnitt för januari, vilket är något högre än januari 2021 (92 procent). Efter jämförelser med januari 2019 (94 procent) före pandemin, visar detta att hälsocentralerna upprätthåller en normal verksamhet.

Andel väntande patienter som väntat 90 dagar eller kortare på ett beslutat besök i specialiserad vård var i januari 44 procent vilket är 1 procentenhet högre än januari föregående år (43 procent). Andel väntande patienter som väntat 90 dagar eller kortare på en beslutad operation/åtgärd var i januari 45 procent, vilket är 2 procentenheter högre jämfört med januari föregående år (43 procent), dock lägre än januari 2020 (74 procent). Minskningen jämfört med januari 2020 (före pandemin) är en effekt av de åtgärder som vidtagits under coronapandemin.

Totalt antal läkarbesök och övriga vårdgivarbesök har ökat med 14,9 procent jämfört med samma period föregående år. Antalet distanskontakter har ökat med 6 procent jämfört med samma period 2021. Jämförelser med januari 2020 (före pandemin) visar att förändringen tydligt kan kopplas samman med den pågående pandemin. Produktionen av operationer fortsätter vara på en lägre nivå än före pandemin, men är på en högre nivå än motsvarande period 2021.

För mer information se bilaga 2 Produktion och tillgänglighet per januari 2022

Personalrapport

Regionen har 6 758 anställda per den sista januari 2022 varav 6 221 tillsvidareanställda och 537 vikarier och tillfälligt anställda. Under januari månad ökade antalet anställda i regionen med 1 person jämfört med föregående månad. Totalt har antalet vikarier och tillfälligt anställda ökat med 2 jämfört med föregående månad, antalet tillsvidareanställda har minskat med 1.

Den totala arbetade tiden inklusive inhyrd personal för januari 2022 är -1,4 procent lägre jämfört med samma period 2021. Den totala frånvaron har minskat med 82 årsarbetare. Antalet arbetade timmar för inhyrd arbetskraft för januari är 56,5 procent högre jämfört med samma period föregående år vilket motsvarar en ökning med 38 årsarbetare.

Extratiden, det vill säga jour och beredskap, övertid och fyllnadstid för egen personal har ökat 5,6 procent under januari 2022 jämfört med samma period föregående år. I januari månad motsvarade den totala extratiden 227 årsarbetare. Övertiden har ökat med motsvarande 20,5 procent jämfört med samma period föregående år vilket motsvarar 21 årsarbetare.

Sjukfrånvaron till och med januari är 8,1 procent. Det innebär att sjukfrånvaron höjts 1,43 procentenheter jämfört med januari 2020 då sjukfrånvaron låg på 6,69 procent. Den korta sjukfrånvaron har ökat mest med 1,27 procentenheter jämfört med samma period föregående år och den långa har ökat med 0,14 procentenheter. Kvinnor i regionen har fortsatt högre sjukfrånvaro än männen, totalt är kvinnors sjukfrånvaro 3,21 procent högre än männens. Kvinnornas totala sjukfrånvaro är 8,77 procent medan männens sjukfrånvaro är 5,56 procent.

För mer information se bilaga 3 Personalrapport per januari 2022

Aktuella händelser

Region Norrbotten i lokala medier

Tillgängligheten inom vården är en fråga som fått mycket utrymme under perioden. Tandvården pekas ut som en typ av vård där många får vänta, men även primärvården lyfts. Lönesatsningen på distriktssköterskor och tandläkare får visst genomslag. Det finns även vittnesmål om fint bemötande från tandvården, i form av insändare.

Rapporteringen om covid-19 har minskat under perioden, vilket är naturligt med tanke på att Region Norrbotten har upphört med den dagliga rapporteringen av antal konstaterade fall och hur många patienter som vårdas på sjukhus för covid-19.

Region Norrbottens ekonomiska resultat lyfts upp i både artiklar och insändare. Tonen är bitvis skarp, speciellt i insändarmaterialet och man menar att resultatet åstadkommit på personalens bekostnad. Det goda resultatet ger

också utrymmer för satsningar, till exempel upphandlingen av operationer för att korta operationsköerna.

En del av de fall som anmälts till IVO lyfts av media.

Vaccinationer covid-19

I slutet av vecka 7 hade totalt 531 919 doser givits till målgruppen i Norrbotten, varav 132 154 var dos 3 (65 procent). Antalet vaccinerade med minst en dos var 199 194 personer (91 procent) och antalet som fått två minst två doser var 195 975 personer (89 procent). Samtliga siffror ligger något över riksgenomsnittet.

I de yngre åldersgrupperna är vaccinationstäckningen ännu inte tillfredsställande. För Norrbotten ligger andelen vaccinerade 12-15 åringar på 72 procent, vilket är marginellt över riksgenomsnittet på 70 procent. Alla personer över 18 år rekommenderas en påfyllnadsdos och hittills har 65 procent fått en tredje dos i Norrbotten jämfört med 59 procent för riket.

En andra påfyllnadsdos (dos 4) rekommenderas nu till: 80 år och äldre; personer som bor på särskilda boenden för äldre; samt personer med hemsjukvård eller hemtjänst. Vaccinationerna av dessa grupper har påbörjats.

Det har skett en tydlig minskning av vaccinationsviljan för dos 3 efter att restriktionerna togs bort. Regionen hoppas på att få draghjälp under vecka 11, 14-20 mars, när det anordnas en nationell vaccinationsvecka. Tanken är framförallt att nå ut till de som ännu inte tagit vaccinet. I det nationella informationsmaterialet kommer det påminnas om att skydda sig själv och andra och att det fortfarande är viktigt att vaccinera sig mot covid-19. Regionen kommer under vaccinationsveckan att erbjuda drop-in på våra vaccinationsmottagningar för att försöka få så många som möjligt att vaccinera sig.

Information från verksamheten

Uppföljning av patientsäkerhet i primärvården

En uppföljning av hur regionen säkerställer patientsäkerheten i primärvården genomfördes av Inspektionen för vård och omsorg (IVO) i juni 2021 mot bakgrund av tidigare inspektioner år 2018 och år 2019. IVO har nu avslutat ärendet men konstaterar i sin uppföljning att följande brister kvarstår:

- Det saknas en systematisk egenkontroll för att identifiera och åtgärda patient säkerhetsrisker.
- Regionen tar inte ansvar för att planerade uppföljningar av patienters vård och behandling genomförs.
- Regionen säkerställer inte att förskrivningar av läkemedel uppfyller krav i lagar och föreskrifter.
- Regionen säkerställer inte att bevakning av remisser sker.

Utifrån ovanstående brister har primärvården i Division Nära genomfört och planerar att genomföra åtgärder för att säkerställa patientsäkerheten enligt följande:

- Regionens checklista för systematisk egenkontroll för identifiering och åtgärder av patientsäkerhetsrisker ska användas som stöd för ledning och medarbetare. Metoden innebär att hälsocentralerna planerar, följer upp och åtgärdar för ett kontinuerligt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete. Utbildningsinsatser till ledningen för primärvården och cheferna på hälsocentralerna kommer att ske våren 2022.
- Inför planerade uppföljningar av patienters vård och behandling på primärvårdens hälsocentraler kommer bedömningar av väntelistor göras av personal med särskild kompetens för uppgiften. Under hösten 2021 genomfördes utbildningsinsatser för detta. En Datalager-rapport (verksamhetsdata från regionens IT-stödsystem) har skapats för kontinuerlig uppföljning av antalet patienter på väntelistan per hälsocentral per vecka.
- Regionens läkemedelsenhet genomförde under hösten 2021 en kvalitetsgranskning av läkemedelshandlingen på hälsocentralerna i primärvården. Varje hälsocentral har erhållit ett protokoll med eventuella åtgärder gällande läkemedelshandlingen och förskrivningen av läkemedel/recept.
- Ett arbete pågår för att säkerställa bevakning av remisser på hälsocentralerna. En Datalager-rapport är under framtagande för kontinuerlig uppföljning av inkommande remisser, remissvar och remissbekräftelser per hälsocentral per vecka.
- Regionen och primärvårdens hälsocentraler kommer säkerställa att utskrift av journaldiktat sker skyndsamt. En Datalager-rapport har skapats för kontinuerlig uppföljning av ackumulerat antal oskrivna journaldiktat per hälsocentral och vecka. Varje verksamhetsområde har nu oskrivna diktat på agendan på ledningsmöten och puls-möten där åtgärder sätts in omgående för att hjälpa alla hälsocentraler inom och mellan verksamhetsområden.

Nationellt kvalitetsregister för mammografiscreening

Under 2022 kommer Region Norrbotten ansluta till ett nationellt kvalitetsregister för mammografiscreening (NKM). Kvalitetsregistret omfattar målgruppen kvinnor i ålder 40-74 år som inbjuds till mammografiscreening. Bröstradiologiska data för hela processen samlas in; inbjudan, deltagande, screeningresultat och diagnostisk utredning.

Totalt i Sverige utgör målgruppen 2,1 miljoner kvinnor. På grund av stora datamängder har man utvecklat en automatisk dataöverföring från mammografienheternas journalsystem till kvalitetsregistret, vilket innebär att det inte behövs någon manuell hantering av data. Registret kommer även omfatta remisspatienter (utan åldersgräns) som undersökts med bröstradiologi. För att möjliggöra beräkning av kvalitetsindikatorer behövs också Bröstcancerdata samt data från Nationellt kvalitetsregister för bröstopererade (ej bröstcancer). Arbetet pågår för att kunna samköra data med andra kvalitetsregister.

Syftet med registret är att använda informationen för att nå en högkvalitativ och likvärdig verksamhet, att följa upp och minimera falskt positiva fynd och minimera falskt negativa fynd som intervallcancer. Men registret syftar även till att följa upp projekt som vill nå en högre deltagarfrekvens, framför allt bland socioekonomiskt och språkligt missgynnade kvinnor.

Regionalt cancercentrum väst ansvarar för registret och personuppgiftsansvarig är Västra Götalandsregionen.

Regiongemensamt

Smittskydd Norrbotten

Smittskydd Norrbottens arbete inriktas fortsatt främst på insatser mot covid-19-pandemin i länet. Insatserna har anpassats efter de nya rekommendationerna/restriktionerna som började gälla från och med den 9 februari.

Smittspridningen av covid-19 i Norrbotten och i Sverige är fortsatt hög. Smittotalen är just nu svåranalyserade efter att indikationerna för provtagning ändrats och istället följs andra markörer för smittspridning, bland annat sjukfrånvaro i olika verksamheter. Den senare ser ut att ha nått sin kulmen under vecka 7 även om det skiljer sig åt i olika delar av länet och i olika verksamheter samt att det fortfarande är för tidigt att säga säkert.

Belastningen på slutenvården avseende patienter där SARS-CoV2 bärarskap eller infektion konstateras i samband med inläggning är fortsatt hög. Lite drygt hälften av de patienter där viruset påvisas i samband med inläggningen vårdas dock primärt under annan diagnos. Den bedömning som görs nu är att belastningen kan komma att avta under mars månad.

Smittskyddsläget i övrigt i länet får anses som lugnt.

Kompletteringsutbildning för utlandsutbildade sjuksköterskor utanför EU/EES

Region Norrbotten har sedan tidigare ett avtal med Luleå tekniska universitet (LTU) om platser för verksamhetsförlagd utbildning för sjuksköterskor utbildade utanför EU/EES, så kallade KUSSK-studenter. KUSSK är en 1-årig utbildning för att ge dessa sjuksköterskor en svensk legitimation. Utbildningen finns vid universiteten i Lund/Malmö, Göteborg, Karolinska institutet samt vid LTU. Det är en distansutbildning där ca 20 veckor ägnas åt praktik inom hälso- och sjukvård.

Ingen av studenterna som antas till KUSSK vid LTU kommer från Norrbotten och hittills har ingen av dem sökt anställning här. Studenterna gör dock i regel sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU) här eftersom de oftast inte kan få denna på sin hemort. VFU:n för dessa studenter är mycket resurskrävande för Region Norrbotten då kunskapsnivån hos studenterna är varierande, liksom de språkliga färdigheterna samt kunskaperna om svensk sjukvård. Att anordna denna VFU, som inte utgör någon rekryteringsgrund för

regionen, minskar påtagligt regionens möjligheter att erbjuda VFU-platser i tillräcklig omfattning för den ordinarie grundutbildningen för sjuksköterskeprogrammet vid LTU. Regionen kommer därför i nuläget att nedprioritera samverkan med KUSSK-utbildningen vad avser att erbjuda VFU-platser.

Beredskap

Regionstyrelsen fastställde planen för höjd beredskap vid sitt sammanträde den 9 februari. Planen beskriver översiktligt verksamheternas inriktning vid höjd beredskap. Regionens fortsatta planering för det interna arbetet med civilt försvar är fastställd och inleds med att göra en kartläggning och inventering av resurser i form av till exempel lokaler, vårdplatser och material. Vidare planeras samverkansmöten med länsstyrelsen och kommunerna i syfte att se över gemensamma behov och utmaningar inom området. Det pågår även planering för regionens deltagande i övningen Barents Rescue, vilken genomförs i Bodö under september månad.

Gällande situationen i Ukraina och i omvärlden följer regionen utvecklingen och samverkan är etablerad med regionala och nationella myndigheter.

Regeringsuppdrag för ökad tillgänglighet till vård

Regeringen har gett Socialstyrelsen och E-hälsomyndigheten ett antal uppdrag som syftar till att regionerna snabbare ska kunna ge vård till väntande genom att öka hälso- och sjukvårdens tillgänglighet och utnyttja befintlig kapacitet optimalt. Socialstyrelsen ska bland annat analysera och föreslå mål- och riktvärden avseende antal vårdplatser och beläggingsgrad på regional och nationell nivå, inklusive särskilda mål för intensivvården. Socialstyrelsen ska även på andra sätt stödja regionernas produktions- och kapacitetsplanering. Det handlar bland annat om att utveckla förmågan att bedöma vårdbehovet, kapaciteten i vården, identifiera flaskhalsar och se till att kapaciteten används optimalt.

E-hälsomyndigheten ska genomföra en förstudie om hur ett nationellt vårdsökssystem kan tas fram. Systemet ska möjliggöra för regionerna att i realtid se tillgänglig vårdkapacitet i hela landet, såväl hos offentliga som privata vårdgivare, samt villkor som gäller för nyttjande av vården.

Regionens elförsörjning

För att prissäkra regionens elförbrukning och minska exponeringen för prisförändringar på marknaden tecknar regionen långa elhandelsavtal till bästa möjliga villkor. Aktuell marknadsexponering, säkrad volym och pris är i mars 2022 enligt följande.

År	Säkrad volym	Pris, kr/kWh
2022	100%	0,22
2023	90%	0,22
2024	85%	0,21

Patientsäkerhet och vårdhygien

Beslut från inspektioner riktade mot akutmottagningen vid Sunderby sjukhus

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har under hösten 2017 samt under våren 2018 genomfört inspektioner på akutmottagningen vid Sunderby sjukhus och konstaterat att det förelegat patientsäkerhetsrisker för de patienter med beslut om inläggning som väntar kvar på akutmottagningen i avvaktan på en vårdplats inom slutenvården.

I december 2019 genomförde IVO en oanmäld inspektion vid Sunderby akutmottagning nattetid samt en anmäld inspektion dagen efter. Inspektionerna resulterade i ett beslut den 6 april 2020 om kvarstående patientsäkerhetsrisker. På grund av pandemin avvaktade IVO med att följa upp detta beslut. Under hösten 2021 har IVO följt upp tidigare beslut och konstaterat att de åtgärder som genomförts inte har gett önskvärd effekt. Uppföljningen bygger på en tillsyn under hösten 2021 genom en oanmäld inspektion den 12-13 oktober samt digitala möten med företrädare för Sunderby sjukhus och med ledningen för Sunderby sjukhus den 16 november. Regionen har presenterat planerade och vidtagna åtgärder för att komma tillrätta med de uppmärksammade bristerna. Det innefattar förändringar av bland annat rutiner och arbetssätt.

Utifrån denna sista tillsyn har beslut med föreläggande kommit den 28 februari 2022. I det beslutet bedömer IVO:

- Att regionen har underlåtit att planera och organisera verksamheten vid Sunderby sjukhus efter behovet av att skapa patientflöde från akutmottagningen till specialiserad vård vilket medför en fara för patientsäkerheten. Regionen fullgör därmed inte sin skyldighet att i enlighet med 3 kap. 1 § Patientsäkerhetslagen (PSL 2010:659) planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sätt som leder till att kravet på god vård i 5 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30 HSL), upprätthålls.
- Regionen uppfyller inte heller kraven i 2 § samma kapitel där det framgår att där det bedrivs hälso- och sjukvårdsverksamhet ska det finnas den personal, de lokaler och den utrustning som behövs för att god vård ska kunna ges. Därmed fullgör inte regionen sina skyldigheter att bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete enligt 3 kap. PSL och det finns skäl att befara att underlåtenheten medför fara för patientsäkerheten.

IVO förelägger därför Region Norrbotten med vite av 10 000 000 kr att senast den 31 maj 2022 säkerställa följande vid Sunderby sjukhus.

- Tillgängliggöra det antal vårdplatser som behövs inom den somatiska slutenvården för att tillgodose samtliga patienters behov av ineliggande vård. Antalet ska utgå från behov men inte understiga 180 vårdplatser.
- 90 procent av patienter med ett beslut om inläggning ska senast inom fyra timmar från ankomst till akutmottagningen ha fått en vårdplats på en vårdavdelning där patientens medicinska behov kan tillgodoses.

Nationell tillsyn av vårdplatser och tillgång till vårdpersonal

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har inlett en nationell tillsyn av samtliga regioners sjukhusvård. Detta med anledning av de uppgifter som framkommit i myndighetens tidigare och pågående tillsynsärenden gällande akutsjukhus, offentlig statistik och medias rapportering. Sammantaget ger detta en bild av en hårt belastad sjukhusvård vid akutsjukhusen. För att säkerställa tryggheten för patienter och att vården som bedrivs är säker, har god kvalitet och bedrivs i enlighet med lagar och andra föreskrifter inleds nu en tillsyn av sjukhusen i Region Norrbotten.

IVO begär i ett första skeda att regionen redovisar följande uppgifter:

- Befintliga behovsanalys och redovisning av regionens behov av disponibla vårdplatser inom den somatiska respektive psykiatriska specialistsjukvården på kort och lång sikt, det vill säga aktuellt nuläge men också över kommande femårsperiod.
- Redovisning av regionens behov av och tillgången till vårdpersonal inom respektive yrkeskategori inklusive specialistbehov inom den somatiska och psykiatriska specialistsjukvården på kort och lång sikt, det vill säga aktuellt nuläge men också över kommande femårsperiod kopplat till vårdgivarens bedömning av behovet av vårdplatser.

Regionen har svarat och skickat underlag och handlingar till IVO den 4 mars 2022.

Regionala utvecklingsnämnden

Näringsliv och samhällsplanering

Programmeringsarbetet

Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF)

Programmet är inlämnat till kommissionen i december och inga officiella kommentarer har kommit in till förvaltningsmyndigheten (Tillväxtverket). Programmeringsarbetet under januari bestod i att uppdatera och justera indikatorerna i programmet på grund av pandemin. Uppdateringarna är nu klara och inskickade till Näringsdepartementet. Förväntad respons från kommissionen är slutet av mars månad. Förvaltningsmyndigheten planerar en lanseringskonferens för programmet ERUF Övre Norrland i slutet av april månad.

Interreg Aurora

Programmet är inlämnat till kommissionen i december och officiella kommentarer har kommit till förvaltningsmyndigheten (Länsstyrelsen i Norrbotten) i början av februari. Regionerna ska svara på kommentarerna till förvaltningsmyndigheten under vecka 8 och sedan sammanställs kommentarerna och skickas till kommissionen. Näringsdepartementet har även börjat föra dialog med regionerna om hur de vill ha sin representation i Övervakningskommittén och i Styrkommittén för Interreg Aurora programmet. Förvaltningsmyndigheten

planerar en kick off för programmet Interreg Aurora programmet den 24 mars.

Europeiska socialfonden (ESF+)

I december 2021 fick regionalt utvecklingsansvariga uppdraget att ta fram regionala handlingsplaner. Den 2 mars bjuder Region Norrbotten, Region Västerbotten och ESF-rådet in till regional dialog om ett förslag till handlingsplan, med möjlighet till skriftliga inspel. Den 19 april beslutar RUN i Norrbotten om handlingsplanen, vilken då även har beslutats av RUN Västerbotten. EU-kommissionen förväntas besluta om det nationella programmet senast i maj. Den 24 maj beslutar Socialfondens övervakningskommitté om de regionala handlingsplanerna. Utlysningar förväntas öppna under våren, men kan komma att försenas.

Fonden för en rättvis omställning (FRO)

Kommentarer och frågeställningar från kommissionen har kommit till Regeringskansliet. De har gett Tillväxtverket i uppdrag att komplettera och de ska leverera underlag den 3 mars. Kompletteringarna har en relativt stor omfattning framförallt gällande Sveriges val av regioner som ska omfattas men också kring hållbarhetsaspekter rörande den förnybara energi som ska nyttjas för omställningen.

Interreg Kolarctic

Den europeiska kommissionen rekommenderar förvaltningsmyndigheten (Länsstyrelsen Norrbotten) att suspendera alla betalningar till ryska partners i pågående och i nya program inom ramen för Interreg Kolarctic. De redan införda sanktionerna mot ryska banker förhindrar i stort redan nya överföringar. Regionen följer situationen noga och inväntar ytterligare besked från EU-kommissionen utifall ytterligare åtgärder påkrävs.

Regional och lokal mobilisering för en hållbar samhällsomställning

ERUF projektet The North Sweden Green Deal

Projektet ska förstärka det regionala utvecklingsarbetet med hållbar samhällsomställning i Norrbotten och Västerbotten. Kompletteringar har lämnats in via Region Västerbotten (projektägare) till Tillväxtverket. Beslutet fattas på det regionala strukturfondspartnerskapets prioriteringsmöte den 6 april. Samtliga kommuner i Norrbotten involveras genom projektets delar; Attraktion, Kompetensförsörjning, Fysisk planering och Energiförsörjning. Samverkanspartner är Gällivare, Kiruna, Luleå, Piteå och Bodens kommun, Länsstyrelsen i Norrbottens Län, Luleå tekniska universitet, Swedish Lapland Visitors Board och Norrbottens Kommuner. Projektet omfattar perioden 2022 till och med juli 2023 och ska omsätta 60 mnkr för Norrbottens del.

Vägar till hållbar utveckling i Norrbotten

Projektet inom Tillväxtverkets regeringsuppdrag att stärka och utveckla hållbarhet i det regionala utvecklingsarbetet fortlöper inom de fyra delprojekten

strukturbild, kompetensförsörjning, finansiering och kommunikation och lärande. Eftersom Region Norrbotten har uppnått goda resultat nationellt sett är regionen utvald att ansöka om ytterligare medel fram till projektavslut i maj 2023.

Mobilisering av Norrbottens projektaktörer

Syftet med det aktuella erbjudandet är att stärka kapaciteten bland Norrbottens projektaktörer inför kommande programperiod. Det handlar om en stärkt förmåga att driva projekt i samverkan med utgångspunkt i regionala strategier och prioriteringar i EU-program som Regionalfonden, Socialfonden+ och Interreg Aurora. Det handlar även om att utveckla projekt som bygger på en tydlig förändringslogik, som använder hållbarhet som hävstång för utveckling genom projektets alla faser.

Kulturella och kreativa näringar

Tillväxtverket genomför på uppdrag av regeringen en studie av kulturella och kreativa näringar (KKN) med syfte att ta fram en nationell strategi för området. Region Norrbotten har lämnat in ett remissvar och deltar under våren i fokusgrupper kring det fortsatta arbetet. Utredaren har lyft fram Norrbotten som en region med god överblick av de regionala aktörerna inom KKN.

Kulturverksamheterna

100 meter graffiti – en utställning om målningarna under Skeppsbrogatan i Luleå

I februari invigdes utställningen 100 meter graffiti på Norrbottens museum. I en kulvert under Skeppsbrogatan i Luleå finns en stor samling graffitimålningar som bevarats i över 30 år. I utställningen får besökare ta del av och veta mer om målningarna och platsen, som inte är öppen för allmänheten. I utställningen visas ett hundratal objekt: bilder på graffitimålningarna och en virtuell rundtur i kulverten, fotografier från när målningarna gjordes och originalverk från samma tidsperiod, sprejburkar, kassetband, tidningsklipp samt stämmingsfulla konsertbilder. Under utställningsperioden kommer föreläsningar, visningar och workshops att hållas utifrån olika teman. Utställningen är baserad på den dokumentation som Norrbottens museum genomförde 2020 och som blev tvåa i Årets samtidsdokumentation 2021 som delades ut på Sveriges Museers vårmöte 2021. Utställningen pågår 16 februari 2022 – 19 mars 2023.

Nytt samverkansavtal med Norrbottens Föreningsarkiv

Regionen har tecknat ett nytt samarbetsavtal med Norrbottens föreningsarkiv för perioden fram till 2025. Avtalet gäller hur samverkan ska ske mellan Norrbottens museum och Norrbottens Föreningsarkiv, som tillsammans driver Arkivcentrum Norrbotten. Arkivcentrum har öppet för allmänheten och besökare kan ta del av arkivhandlingar, litteratur och fotografier. Samverkan

innefattar gemensam drift av reception samt tillhörande administration, gemensamma aktiviteter som visningar och programverksamhet samt verksamhetsplanering.

Norrbottensteaterns vårprogram

Norrbottensteatern har ett omfattande program under våren med egna uppsättningar, turnéer, lunchföreläsningar och ett stort antal gästspel för olika målgrupper. Musikteatern Barnen från Frostmofjället är en stämningsfull pjäs med stor ensemble och nyskriven musik. Det är en klassisk berättelse från norra Sverige under 1800-talet, en berättelse om fattigdom och om barn på flykt. Vårens produktion på Norrbottensteaterns unga scen, Ung scen norr, är föreställningen Framtidsspelen. Den bygger på material som skolingdomar i länet bidragit med. Framtidsspelen har premiär 2 mars och visas bl.a. som skolföreläsning. Broarna i Madison County bygger på Robert James Wallers bok, en modern klassiker med tema kärlek och landsbygd. Föreläsningen går som turné i länet och visas fram till början av april.

Analysrapporter

Regionen fastställer årligen en analysplan som beskriver de analyser som ledningen valt att prioritera under året. Analyserna återrapporteras till regionstyrelsen i regiondirektörens rapport.

Analys av folkhälsan före, under och efter coronapandemin

Analysen är ett uppdrag i 2021 års analysplan och har genomförts av regionen. Det övergripande syftet med analysrapporten är att följa folkhälsans utveckling i Norrbotten före, under och efter pandemin. Det innefattar tänkbara konsekvenser för folkhälsan samt konsekvenser på regionalt folkhälsoarbete. Pandemin har påverkat befolkningens hälsa, livsvillkor och levnadsvanor men också regionens förutsättningar att tillhandahålla hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser.

Rapporten är den första i en serie och beskriver på vilket sätt och inom vilka områden regionen kan följa folkhälsans utveckling under de kommande åren. Den ger ett utgångsläge för kommande jämförelser och uppföljningar genom att beskriva områden i siffror året innan pandemin. Eftersom det än så länge saknas uppgifter om pandemins effekter på folkhälsan fokuserar rapporten på frisk- och riskfaktorer som påverkar hälsan. Tidiga förändringar inom dessa områden ger en signal om på vilket sätt befolkningens hälsa kommer påverkas/utvecklas tillika i vilken utsträckning trycket på välfärdsinstitutionerna kommer att öka eller minska framöver.

Skillnader i restriktioner, skillnader i konsekvenser

De få rapporter som beskriver pandemins effekter på folkhälsan är än så länge bara prognoser och/eller baserar sig på begränsade internationella studier. Under kommande år förväntas en mängd studier och rapporter produceras på området. Det är viktigt att i kommande jämförelser ha i åtanke att

många länder haft striktare restriktioner än Sverige och att Sverige därför kan komma mer lindrigt undan än andra.

Ökade skillnader i hälsa

Det är sedan tidigare känt att hälsan är ojämnt fördelad bland olika grupper i befolkningen. Människor har olika möjligheter till en god hälsa och ett långt liv beroende på var de är födda, var de bor, hur lång utbildning de har, vad de arbetar med eller hur mycket de tjänar. En av få saker som är kända om pandemins effekter på folkhälsan är att det finns en koppling till sociala och ekonomiska förhållanden. Pandemin har bidragit till ökade skillnader i hälsa.

Tidiga resultat – pandemins effekt på folkhälsan

De få studier som finns avseende pandemins effekter på folkhälsan är tidiga och ofta internationella. Folkhälsomyndigheten rapporterade i november 2020 att den genomsnittliga hälsan i Sverige var fortsatt god men att något fler uppgett lätta psykiska besvär. Här framkommer också signaler om att äldre tenderar ha klarat pandemin bättre än t.ex. barn och unga.

Pandemin effekt på livsvillkor, levnadsvanor och Region Norrbottens hälsofrämjande arbete

Rapporten visar på försämrades livsvillkor under 2020 med bland annat högre arbetslöshet, ökad andel inrapporterad oro i hemmiljö (BRIS), ökad andel inrapporterade misshandelsbrott mot kvinnor. Rapporten visar också en tydlig nedgång under 2020 av Region Norrbottens hälsofrämjande och sjukdomförbyggande arbete som exempelvis Hälsosamtal, mammografi, cellprov, aortascreening, tobaksavvänjning, fysisk aktivitet på recept, osv. Uppgifter om förändringar i befolkningens levnadsvanor (16-84 år) kommer under 2022 i samband med den stora befolkningsundersökningen Hälsa på lika villkor.

Vård- och omsorgspersonal - en utsatt grupp

Erfarenheter från tidigare pandemier visar att vård- och omsorgspersonal utsätts för hårda belastningar under pandemier och att de löper en ökad risk för psykisk ohälsa upp till två år efter krisen. Med syfte att följa medarbetarnas hälsa presenterar rapporten sjukskrivningsstatistik för ett urval av vårdverksamheter som vårdat/mött covidpatienter.

För mer information se bilaga 4 Folkhälsan i Norrbotten före under och efter coronapandemin

Bilagor

1. Ekonomirapport per januari 2022
2. Produktion- och tillgänglighet per januari 2022
3. Personalrapport per januari 2022
4. Folkhälsan i Norrbotten före, under och efter coronapandemin